

SIVILOMBUDSMANNEN

Utlendingsdirektoratet
Postboks 2098 Vika
0125 OSLO

Vår referanse
2020/5085

Deres referanse

Vår saksbehandler
Cathrine Elisabeth Aaseth

Dato
20.01.2021

Undersøkelse – Utlendingsdirektoratets behandlingstid og prioritering av barn i saker om familieinnvandring

I 2015-2016 undersøkte ombudsmannen Utlendingsdirektoratets (UDIs) behandling av søknader om familieinnvandring (SOM-2015-201). Bakgrunnen for undersøkelsen var en betydelig økning i antall henvendelser til ombudsmannen om behandlingen av slike saker. I uttalelse 2. juni 2016 konstaterte ombudsmannen at behandlingstiden var svært lang for mange søkergrupper. Situasjonen hadde i liten grad bedret seg i løpet av 2015, og det var heller ikke utsikter til noen vesentlig bedring i nærmeste fremtid. De tiltak som UDI hadde iverksatt for å få ned behandlingstidene, syntes bare i mindre grad å kunne bedre forholdene, som i første rekke skyldtes ressursituasjonen. Ombudsmannen orienterte derfor Justis- og beredskapsdepartementet om saken, og forutsatte at departementet ville ta nødvendige grep for å få redusert saksbehandlingstiden på familieinnvandringsområdet til et akseptabelt nivå. I tildelingsbrevet for 2016 ga departementet føringer til UDI om at behandlingstidene skulle være kortere i 2016 og UDIs bevilgning ble ytterligere styrket i statsbudsjettet for 2016. Departementet så positivt på utviklingen i behandlingstidene mot slutten av 2015 og inn i 2016, og var optimistiske for fremtiden.

Ombudsmannen mottar stadig klager over UDIs behandlingstid i familieinnvandringssaker, og vi har sett en økning i antall klager denne høsten. Av informasjonen på UDIs nettsider om ventetider i familieinnvandringssaker fremgår det at den generelle behandlingstiden for søkere fra mange land er urovekkende lang. For flere søkergrupper synes den å være like lang som i 2015. På denne bakgrunn er det igjen grunn til å undersøke UDIs behandlingstider i familieinnvandringssaker på generelt grunnlag.

I tillegg til å undersøke behandlingstiden i familieinnvandringssaker i sin alminnelighet, har vi funnet grunn til å se særskilt på hvordan UDI prioriterer familieinnvandringssaker som gjelder barn.

Statistikk

Vi ber om en oversikt over antallet innkommende og avsluttede saker om familieinnvandring per år fra 2015 til og med 2020, og utviklingen i gjennomsnittlig og median saksbehandlingstid i samme periode. Videre ber vi om en oversikt over behandlingstider for

saker som gjelder barn. Vi ber om at dere skiller mellom saker der barn er part og der barn ellers er berørt, dersom dette er mulig. Vi ber dere også om å kommentere utviklingen i saksbehandlingstid gjennom disse årene. I tillegg ber vi om en oversikt over de fem eldste sakene som er til behandling nå i hver av de tre kategoriene, med en forklaring på behandlingstidene i hver av sakene.

Vi ber videre om svar på følgende spørsmål:

Behandlingstidene nå

1. Hva er årsaken(e) til at behandlingstidene i familieinnvandringsaker for søkere fra mange land er lange? Vi viser til informasjon på UDIs nettsider om at det for blant andre søkere fra Somalia, Iran, Irak og Afghanistan, er en forventet behandlingstid på 20 måneder, og enda lenger dersom referansepersonen bor i Oslo. For søkere fra blant andre USA og Storbritannia er forventet behandlingstid hvis man må på intervju, 18 måneder ved innlevering av søknaden hos politiet i Norge.
2. Mener UDI at behandlingstidene i familieinnvandringsaker er i tråd med forvaltningsloven § 11 a første ledd? Begrunn svaret.
3. Hva mener UDI er akseptabel gjennomsnittlig behandlingstid i saker om familieinnvandring? Vi viser her til at ombudsmannen i 2004 og 2005 gjennomførte en generell undersøkelse om UDIs saksbehandlingstid. I brev 28. januar 2005 ga UDI selv uttrykk for at en behandlingstid på 10 – 13 måneder i familieinnvandringsaker ikke er akseptabel, se ombudsmannens årsmelding for 2005 side 211 flg. (sak 2004/3128). I uttalelse 2. juni 2016 (SOM-2015-201), uttalte ombudsmannen at «dette kan gi en viss veiledning for når saksbehandlingstiden i slike saker i alle fall må anses som uakseptabel lang. Siktemålet bør selvsagt være enda kortere saksbehandlingstid».
4. Vi er klar over at ventetiden for å komme på intervju er lang ved mange politidistrikt. På hvilken måte følger UDI opp dette i enkeltsaker og på generelt grunnlag? Vi viser til at ombudsmannen flere ganger har uttalt at i saker hvor andre instanser skal involveres i saksbehandlingen, må UDI følge opp den aktuelle instansen for å sørge for forsvarlig fremdrift, se for eksempel uttalelse 4. juni 2020 (SOM-2020-326). Kjenner UDI til om det er satt i verk tiltak for å redusere ventetiden i politidistrikter der denne er lang?
5. UDI opplyste i brev 12. februar 2015 at det var satt i verk flere tiltak for å få ned behandlingstiden. Ombudsmannen konkluderte i uttalelsen 2. juni 2016 med at «de tiltak som direktoratet har iverksatt synes bare i mindre grad å kunne bedre situasjonen, som først og fremst skyldes manglende ressurser». I hvilken grad mener UDI selv at disse tiltakene har bedret situasjonen? Har UDI etter dette satt i verk tiltak for å få ned behandlingstidene? Hvis ja, redegjør for tiltakene og om de har hatt eller forventes å få ønsket effekt?
6. Anser UDI sin nåværende ressursituasjon som tilfredsstillende for å kunne redusere saksbehandlingstiden fremover?

Prioritering av saker som gjelder barn

7. Grunnleggende likhetshensyn tilsier i utgangspunktet at saker bør behandles i den rekkefølgen de kommer inn. Etter omstendighetene kan det imidlertid være påkrevd eller i tråd med god forvaltningsskikk at enkelte saker eller sakstyper gis særlig prioritet, se Rt. 2006 side 1519 avsnitt 38. I uttalelse 15. desember 2017 (SOM-2017-405) uttalte ombudsmannen følgende om hensynet til barnets beste ved behandling av barns søknader om beskyttelse:

«Ifølge Grunnloven § 104 andre ledd og Barnekonvensjonen artikkel 3 nr. [1] skal barnets beste være et grunnleggende hensyn. Dette innebærer ikke nødvendigvis at barnets beste vil få avgjørende vekt, men ved vurderingen av hvilke saker som skal behandles først, må det legges betydelig vekt på hensynet til barnets beste. Det vil etter omstendighetene kunne tilsi at en sak som angår barn, blir behandlet tidligere enn det prinsippet om å behandle den eldste saken først skulle tilsi. Det kan også tilsi at søknader fra enslige mindreårige asylsøkere og andre barn som er i en særlig sårbar situasjon, bør gis særlig prioritet.»

Dette ble gjentatt i uttalelse 5. desember 2019 (SOM-2018-3865), som også gjaldt UDIs behandlingstid for barns søknad om beskyttelse.

Mener UDI at hensynet til barnets beste er relevant ved prioriteringen av saker? Er det slik at UDI ved vurderingen av hvilke saker som skal behandles først, legger «betydelig vekt» på hensynet til barnets beste, jf. SOM-2017-405? På hvilken måte jobber UDI eventuelt for å vurdere hvilke saker der 1) barn er part og 2) barn ellers er berørt, som bør prioriteres? Hvilke retningslinjer/vurderinger ligger til grunn for hvorvidt en slik søknad om familieinnvandring bør prioriteres eller ikke?

Ut fra informasjonen på UDIs nettsider, kan det se ut til at den forventede behandlingstiden for de ulike søkergruppene er uavhengig av om barn er part eller ellers er berørt av saken. Er dette riktig? Hva er eventuelt årsaken til at hensynet til barnets beste ikke gir utslag i kortere behandlingstider?

Behandlingstiden for søkere fra ulike land

8. Ut fra informasjonen på UDIs nettsider synes det å være flere forskjeller i behandlingstidene for søkere fra ulike land. Vi har blant annet sammenlignet de forventede behandlingstider som oppgis for søknader om familieinnvandring fra personer fra Iran/Irak/Afghanistan/Somalia til ektefelle som er statsborger i Norge, med tilsvarende søknader fra personer fra USA/Storbritannia.

Forventet total behandlingstid i slike saker for søkere fra Iran/Irak/Afghanistan/Somalia er som nevnt 20 måneder, og enda lengre dersom referansepersonen bor i Oslo. For søkere fra USA og Storbritannia er behandlingstiden for søknader som leveres ved ambassade eller søknadssenter i

hjemlandet oppgitt til 2 måneder. Der søknaden leveres til politiet i Norge oppgis 9 måneder, men 18 måneder dersom det må foretas intervju. Hva er bakgrunnen for disse relativt store forskjellene i behandlingstider?

9. Ombudsmannen antar at ulike behandlingstider avhengig av opprinnelsesland i noen grad kan komme av at behovene for saksutredning varierer ut fra forholdene i dette landet. Det synes imidlertid også å være forskjeller i hvor lang tid som går før søkerne får vite om det er behov for ytterligere undersøkelser i saken, hvor en slik forklaring kan virke mindre relevant. Der referansepersonen (ektefelle i Norge) har permanent oppholdstillatelse, tar det normalt 8 måneder før søkere fra Iran/Irak/Afghanistan/Somalia får vite om det er behov for ytterligere undersøkelser eller om saken er avslutningsklar. Hvorfor tar dette så lang tid, og hvorfor er denne ventetiden kortere (6 måneder) dersom referansepersonen er norsk statsborger?

Behandlingstiden fram til søkerne får vite om det er behov for ytterligere undersøkelser oppgis ikke for tilsvarende søknader fra Storbritannia/USA, men der er den totale behandlingstiden oppgitt til 5 måneder (og enda lenger dersom det også er behov for intervju). Hva er årsaken til at det for slike søknader synes å ta vesentlig lengre tid før søkere fra Iran/Irak/Afghanistan/Somalia får vite om det er behov for ytterligere undersøkelse, enn det tar før søkere fra Storbritannia/USA får vedtak i saken?

Grunnleggende likhetshensyn tilsier som nevnt at saker i utgangspunktet bør behandles i den rekkefølgen de kommer inn. Hvilke land har de lengste behandlingstidene og hvilke har de korteste? Hva er årsakene til forskjellene i behandlingstidene, og er disse grunnene saklige? Hva gjør UDI for eventuelt å utjevne forskjellene?

***

Vi ber om svar så snart som mulig og senest innen **17. februar 2021**. Hvis dere har ytterligere merknader eller informasjon knyttet til behandlingstidene og prioriteringene mellom saker kan dette gis samtidig som dere svarer på spørsmålene over.

For ombudsmannen

Jostein Løvoll
kst. avdelingssjef

Cathrine Elisabeth Aaseth
rådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet underskrift.